

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	9 mei 2022
Commissievoorzitter (plv.)	:	dhr. F. Zoon
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:		
Commissievoorzitter		Statenlid F. Zoon
Commissiegriffier		mw. M. de Zwart
Leden van de commissie	FvD	---
	GL	Statenlid J. Dulfer
	VVD	dhr. G. Hartog, mw. M. van Meerten
	D66	mw. L. Gonggrijp, mw. A. Kapitein, dhr. E. Kanik
	PvdA	dhr. J. Carton, dhr. T. Wagelaar
	PVV	--
	SP	mw. A. de Groot, dhr. W. Hoogervorst
	CDA	dhr. D. Heijnen, mw. C. Kuiper
	JA21	---
	PvdD	Statenlid Kostic, Statenlid J. Hollebeek
	50plus	--
	CU	dhr. M. Klein
	DENK	dhr. E. Mangal
	Liberaal N-H	--
College van GS		dhr. Van Dijk, dhr. Olthof, mw. Pels, dhr.
		Stigter, mw. Zaal
Afwezig		mw. I. Bezaan (PVV), mw. G. van Geffen (L N-H) ,
		mw. J. Vastenhout (FvD), hr. R. Dekker (FvD)
Notulist		Moneypenny/H. Mutsaerts

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten
 - 2.a. Vooruitblik op de komende vergadering(en) a.d.h.v. strategische agenda
3. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren
4. A-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
 - 4.a. Statenvoordracht Begroting Randstedelijke Rekenkamer 2023
5. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
6. B-agenda MRA AV en Raadtafel MRA (portefeuille dhr. Olthof)
 - 6.a. voorbespreking vergadering Raadtafel MRA
 - 6.b. Voorbespreking agenda AV MRA
7. B-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
 - 7.a. Kadernota IPO

Pagina 2

8. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
- 50 9. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
9.a. Economie: Brief GS aan PS inzake toezegging snel internet buitengebied
10. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
- 55 11. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
11.a. Discussienotitie laaggeletterdheid van de PvdA
11.b. Motie 42: Brief GS aan PS inzake vervolg Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds
11.c. Brief GS inzake procedurevoorstel naar aanleiding van QuickScan begrotingsproces
- 60 12. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
13. Sluiting
14. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
- 65 15. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
15.a. Cultuur: rief GS aan PS inz. verlenging Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs 2013-2023 (C-agenda EFB 9-5-2022)
15.b. Financiën: Brief GS aan PS inz. Normenkader rechtmatigheid 2021 (C-agenda EFB 9-5-2022)
15.c. Verduurzaming sportaccommodaties: brief van de vz. van de tennisvereniging Anonymus te Purmerend (C-agenda RWK 11-4-2022 en EFB 9-5-2022)
- 70 16. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
16.a. Economie/energie/NZKG/Tata/klimaat: Brief GS aan PS inz. indiening aanvraag Just Transition Fund bij de Europese Commissie (c-agenda NLG en RWK 11-4- 2022 en EFB en M&B 9-5-2022)
16.b Europa: Brief GS aan PS inz. Verantwoording provinciale cofinanciering Europese EFRO-projecten 2014-2020 (c-agenda NLG en RWK 11-4-2022 en EFB en M&B 9-5-2022)
16.c Havens/Economie: Intentieovereenkomst Vervolg Ontwikkeling Maritiem Cluster (C-agenda M&B -trekker- en EFB 9-5-2022)
16.d. Economie: Brief GS aan PS inz. De Kop Werkt! einde programma (c-agenda EFB 9-5-2022)
16.e Bestuurskracht: Brief GS aan PS inz. Vaststelling subsidieplafond 2022
Uitvoeringsregeling Versterken Bestuurskracht (C-agenda EFB 9-5-2022).
16.f Werklocaties: Brief GS aan PS inz. Convenant Werklocaties regio Alkmaar (C- agenda EFB 9-5-2022 en RWK 11-4-2022).
16.g Werklocaties: Brief GS aan PS inz. Regionale afspraken werklocaties Kop Noord- Holland (C-agenda EFB 9-5-2022 en RWK 11-4-2022)
16.h Bestuur/herindeling: Brief GS aan PS inz. Plan van aanpak evaluatie Dijk en Waard voor BZK (C-agenda EFB 9-5-2022).
16.i Pallas: Mail ontwikkelingsbedrijf NHN inz. aanbieding notities Pallas reactor essentieel voor energy en health campus (c-agenda EFB 9-5-2022)
- 80 17. A-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
17.a Huisvesting Statushouders/spoedzoekers: Brief GS aan PS inz. mogelijkheden inzet provinciaal eigendom voor huisvesting statushouders en andere spoedzoekers (C-agenda RWK 11-4-2022 en EFB 9-5-2022)
17.b Randstedelijke Rekenkamer: vastgestelde jaarstukken 2021 en 1e begrotingswijziging 2022.
- 100 18. C-agenda Algemeen
18.a. MRA: MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 58 (c-agenda NLG en RWK 9-4-2022 en EFB en M&B 9-5-2022)
18.b. MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 59 (C-agenda EFB en M&B 9-5-2022 en NLG en RWK 13-6-2022)
- 105

Agenda

1. Opening en mededelingen

110 De **voorzitter** opent de commissievergadering om 13.15 uur en heet alle aanwezigen welkom, zowel in de Statenzaal als via Teams. Afmeldingen zijn ontvangen van mw. Bezaan (PVV), mw. Van Geffen (Liberaal N-H) en mw. Vastenhout en de hr. Dekker van FvD>

Bij het insprekhalffuur zijn de volgende aanmeldingen ontvangen:

115 De heer Tange, voorzitter van de Noord-Hollandse Molenfederatie wil graag een boek over de molenbiotoop aanbieden en een introductiefilmpje tonen en mw. Kruijff wil graag het rapport over het meer betrekken van jongeren bij PS presenteren.

120 Zoals eerder meegedeeld zal de technische briefing over Slavernijverleden donderdagavond 2 juni 2022 worden gehouden van 18.30 tot 19.30 uur. Sprekers zijn dhr. Pepijn Brandon, onderzoeker en opsteller van het rapport over Slavernijverleden gemeente Amsterdam en slavernijverleden ABN-AMRO, en mw. Linda Nooitmeer, voorzitter van Nationaal Instituut Nederlands Slavernijverleden (NinSee).

125 Op 30 mei a.s. zal van 18.30 tot 20.00 uur een mondelinge vragenronde worden gehouden over de jaarstukken. Enige jaren geleden is begonnen met deze mondelinge technische vragenronde in plaats van een schriftelijke ronde. Deze efficiënte bijeenkomst werd zeer gewaardeerd door Statenleden en organisatie. Door corona kon de bijeenkomst een aantal jaren niet doorgaan maar nu wordt dit proces hervat.

2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten

130 De **voorzitter** constateert dat de agenda, het verslag van de vergadering van 22 maart 2022, de lijst van moties en toezeggingen en de strategische agenda ongewijzigd worden vastgesteld.

2.a. Vooruitblik op de komende vergadering a.d.h.v. strategische agenda

135 De **voorzitter** meldt dat voor de volgende commissievergadering op 20 juni 2022 op de agenda staan (onder voorbehoud van tijdige aanlevering van stukken): voorafgaande aan de vergadering 2 technische briefings van 11.30 uur tot 13.00 uur: 1 over bestuurskracht/

ondersteuning van gemeenten/Interbestuurlijk toezicht en de 2^e over de gevolgen van de oorlog in de Oekraïne voor de economie/hoge inflatie. Beide briefings worden aangeboden door mw. Zaal. De commissie gaat hiermee akkoord.

140 Op de agenda van 20 juni a.s. staan onder voorbehoud de Jaarstukken 2021; Kaderbrief 2023/perspectiefnota; Meerjarenbegroting MRA/PDNL; Initiatiefvoorstel van de fractie DENK inzake Arbeidsmarktdiscriminatie NH; Initiatiefvoorstel PvdD en CU: Noord-Holland Impact: 16 voorstellen voor het stimuleren van een economie die van waarde is voor de samenleving.

145 3. Insprekhalffuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren

150 Namens dhr. **Tange** van de Noord-Hollandse Molenfederatie wordt een filmpje getoond over molens in Noord-Holland in het kader van de Omgevingswet waarin het behoud van de molens wordt geborgd. Er is een handleiding geschreven voor alle bestuurders in Noord-Holland. Dit boekje wordt overhandigd aan de voorzitter en alle fracties. Desgevraagd meldt dhr. Tange dat in de handreiking elke specifieke molen is beschreven teneinde de juiste maatregelen te kunnen nemen om de molenbiotoop op alle locaties te kunnen borgen in de Omgevingswet. Regelmatig wordt met de provincie overlegd over knelpunten en oplossingen gericht op alle molens in de provincie, dat overleg verloopt heel goed, waarvoor dank. De handreiking zal ook aan elke gemeenten worden aangeboden.

155 Mw. **Kruijff** spreekt in namens de werkgroep Jongerenparticipatie. De werkgroep zet zich in op het meer bekend maken van de provincie bij jongeren, omdat zij vaak geen idee hebben van taken en functies van provincies. Er wordt een interactieve discussie in de klas georganiseerd en op een later moment worden afgevaardigden van de provincie uitgenodigd om in de klas aanwezig te zijn. Nadat jongeren meer kennis hebben vergaard, kan de volgende stap bijvoorbeeld zijn het instellen van een jongerenraad zoals in Zeeland. De thema's waarin jongeren (tussen 12 en 20 jaar) voornamelijk zijn geïnteresseerd zijn milieu, cultuur en openbaar vervoer.

165 4. A-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)

4.a. Statenvoordracht Begroting Randstedelijke Rekenkamer 2023

170 Toelichting: De Randstedelijke Rekenkamer heeft de conceptbegroting 2023 opgesteld. Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen kan de commissie haar zienswijze over deze conceptbegroting 2023 uitbrengen. In de beleidsbegroting is één programma opgenomen over een globaal onderzoeksprogramma waarin nog geen concrete onderzoeken worden genoemd, maar in de 1e begrotingswijziging 2022 zal de Randstedelijke Rekenkamer een concreet onderzoeksprogramma

opnemen. Welkom aan mw. Hoenderdos, directeur bestuurder van de Randstedelijke Rekenkamer. Zij is aanwezig om technische vragen te beantwoorden.

175

Mw. **De Groot** (SP) vindt het een hamerstuk.

Dhr. **Klein** (CU) vindt het een hamerstuk.

180

Hij zou graag willen dat de Randstedelijke Rekenkamer onderzoek doet naar hoe het heeft kunnen gebeuren dat het elektriciteitsnetwerk in de provincie is vastgelopen zonder dat signalen hierover bestuurlijk zijn opgepakt? Wie is hiervoor verantwoordelijk? Wellicht is nader onderzoek nodig.

185

Dhr. **Hartog** (VVD) refereert aan de voorziene rentelasten van € 6.000 over rekeningtegoeden. Mochten deze lasten in de toekomst verder oplopen, dan dient de bijdrage aan de GR gefaseerd te worden.

190

Mw. **Hoenderdos** heeft nog niet gevraagd om fasering van de bijdrage, want dat leidt tot extra administratieve lasten voor de provincie. Een van de beheermaatregelen is dat de factuur aan de provincie Flevoland nu in één keer wordt betaald. Daarom is de verwachting dat de rentelasten in 2023 aanzienlijk zullen dalen.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS.

195

5. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** constateert dat er geen rondvragen zijn.

200

6. B-agenda MRA AV en Raadtafel MRA (portefeuille dhr. Olthof)

6.a. Voorbespreking vergadering Raadtafel MRA

6.b. Voorbespreking agenda AV MRA

Voorstel voor behandeling: Conform motie 52-2021 liggen de agenda van de Raadtafel en de agenda van de MRA AV voor zodat de opvattingen van de commissie kunnen worden meegenomen naar de vergadering door Statenlid Dulfer naar de raadtafel en door gedeputeerde Olthof voor de AV.

205

Statenlid **Kostiç** (PvdD) vraagt wie dhr. Dulfer als vicevoorzitter bij diens afwezigheid vervangt bij de raadtafel. Versterking van de natuur dient breder gericht te zijn dan enkel op natuurgebieden, de versterking geldt ook voor infrastructuur, woonwijken en woningbouw. Omdat biodiversiteit is opgenomen in het verstedelijkingsconcept, is nu de kans om dit onderwerp integraal te betrekken bij nieuwbouwplannen en duurzaamheid. Hiervoor worden 2 symposia georganiseerd. Om een goed voorbeeld te geven wordt voorgesteld om standaard te kiezen voor plantaardige catering tijdens de symposia met de mogelijkheid om vooraf een andere voorkeur te melden. De nieuwe gemeenteraden worden meegenomen bij de verstedelijkingsstrategie, misschien handig om deze bijeenkomsten hybride te organiseren zodat mensen online aanwezig kunnen zijn. Verzoek om PS in een vroeg stadium te betrekken bij en te informeren over de Toerismevisie, ook in hybride vorm.

215

Mw. **De Groot** (SP) constateert dat de afspraken tot op heden worden nagekomen. Zij zal de raadtafel als plaatsvervangend lid van Zaanstad bijwonen. De verstedelijkingsstrategie mag niet wijzigen door deze opnieuw ter discussie te stellen. Een van de thema's voor de symposia kan zijn hoe wordt gezorgd voor een goede instandhouding van de natuur in de MRA en hoe er 175.000 woningen kunnen worden gebouwd terwijl er allerlei beperkingen zijn zoals stikstof- en waterkwaliteit en ruimtegebrek. 6.b. Vreemd dat bij de verstedelijkingsstrategie weer wordt uitgegaan van de nul-situatie ondanks de eerdere inbreng en oordelen van raden en Staten. Het lijkt beter om een verstedelijkingsstrategie op te stellen waarin de eerdere input is verwerkt. Verdeelsleutel: het door deelnemers beschikbaar stellen van financiën in plaats van ambtelijke inzet lijkt niet de juiste keuze vanwege de zware financiële en ambtelijke capaciteitsdruk op gemeentelijke en provinciale begrotingen. Wat zijn de kosten en gegenereerde inkomsten van de MRA per gemeente en per provincie? Voorgesteld wordt een soort MKBA uit te voeren bij de MRA, want de lobby mag er niet toe leiden dat de kosten hoger zijn dan de opbrengsten.

220

225

230

Dhr. **Wagelaar** (PvdA) refereert aan punt 6.b. en verzoekt de afgevaardigde aandacht te vragen voor tijdige aanlevering van documenten, zodat er voldoende tijd is om deze voor te bespreken.

235

Mw. **Kapitein** (D66) sluit zich ten aanzien van de verstedelijkingsstrategie aan bij de SP. Alle deelregio's maken een propositie voor het Rijk en op basis hiervan wordt een gemeenschappelijke propositie opgesteld namens de MRA. Is dit echt de bedoeling en wanneer gaat dit gebeuren? Geadviseerd wordt kritisch te kijken naar het functioneren van de MRA directie, dit mag niet een extra

bestuurslaag worden waaraan door GS en colleges verantwoording moet worden afgelegd, want dat gebeurt in de Staten en raden. De MRA is juist bedoeld om de samenwerking te stimuleren, waarbij zij ambtelijk volop wordt ondersteund door raden en Staten.

240

Dhr. **Klein** (CU) geeft complimenten voor de duidelijkheid van de documenten. Er kan een positief advies gegeven worden over de 2 verzoeken die op de agenda van de raadtafel staan. Desgevraagd door de PvdD is hij het ermee eens om met een breed perspectief naar de natuur te kijken.

245

Mw. **Van Meerten** (VVD) ondersteunt de verstedelijkingsstrategie en de 2 symposia, mits deze zo interactief mogelijk worden georganiseerd. 6.b.: Is de organisatie en indeling van de directie toekomstbestendig georganiseerd? Wat zijn de punten van aandacht voor de hr. Olthof te dien aanzien?

250

Statenlid **Dulfer** (GL) meldt dat hij bij afwezigheid wordt vervangen door dhr. Wagelaar (PvdA). De aandacht gaat met name uit naar de binding tussen de MRA en de raden en Staten. Het verzoek om de documenten tijdig aan te leveren, zal aan de orde worden gesteld in de raadtafel, ook in de AV en in het bestuur, want dit is de achilleshiel van het gehele functioneren en kan aanleiding zijn voor verlies van draagvlak. Alle opmerkingen worden meegenomen naar de raadtafel, zoals een hybride en interactieve organisatie van beide symposia zodat raads- en Statenleden zelf input kunnen leveren en dit niet hoeft te worden overgelaten aan de afgevaardigde.

255

Mw. **De Groot** (SP) vindt het een taak van dhr. Dulfer als vertegenwoordiger van PS om alle input van de commissie in te brengen zodat het bij het bestuur onder de aandacht komt. Komen er externe sprekers aan het woord of zijn alleen raads- en Statenleden aanwezig?

260

Statenlid **Dulfer** (GL) heeft geen mandaat. Hij kan zaken inbrengen, maar het meest verstandige is de hybride aanwezigheid van zoveel mogelijk raads- en Statenleden bij dit soort symposia om input te geven en de verschillende inzichten naar voren te brengen. Het bestuur organiseert de symposia, hij kan niet zeggen of er ook externen bij worden betrokken. In ieder geval vraagt hij aandacht voor het zo breed mogelijk aanvliegen van onderwerpen.

265

Gedeputeerde **Olthof** beantwoordt de gestelde vragen. Zijn handelingsperspectief voor de MRA is het mandaat namens PS in het programma Mobiliteit en andere programma's dat PS aan hem verleend hebben. De belangrijkste taak van de directie is het leiden van de organisatie met voldoende ambtelijke capaciteit, dus het is niet zo dat de directie een extra bestuurslaag wordt of dat colleges of GS hier verantwoording aan moeten afleggen. De eerdere input van raden en Staten wordt ingebracht in de platforms waar over de inhoud van de verstedelijkingsstrategie wordt gesproken. Deze input gaat dus niet verloren. Overal bestaat een tekort aan capaciteit en financiën, niettemin is het efficiënter om de ambitie gezamenlijk uit te voeren dan dat dat door alle individuele gemeenten gebeurt. Het is lastig om hier een kostenbatenanalyse van op te stellen, maar het is duidelijk dat de gelden efficiënter worden ingezet bij een gezamenlijke aanpak. Tijdige aanlevering van documenten is essentieel, dat is de basis voor een goede discussie. Dit aspect zal zeker worden ingebracht in de AV. Zaanstreek Waterland heeft als deelregio op eigen initiatief een propositie opgesteld, maar dat is eigenlijk niet de bedoeling. MRA stelt voor het Rijk een propositie op met de reeds geleverde inbreng van alle gemeenten en Staten. Hij weet niet hoe de discussie over de huidige directiestructuur is verlopen, wel is deze structuur afgestemd op het uitvoeren van alle ambities in de toekomst.

270

275

280

Tweede termijn

285

Mw. **De Groot** (SP) meent dat kleine gemeenten zoals Landsmeer, vanwege hun beperkte omvang geen financiële of ambtelijke capaciteit kunnen leveren. Waarom wordt nu gestart met de nul-situatie bij de verstedelijkingsstrategie? Hier is al eerder over gesproken maar deze input is niet verwerkt in de documenten. Wanneer de MRA niet zou bestaan, zou de gemeente Amsterdam er dan qua opbrengsten bekaaider vanaf komen?

290

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat de bijdrage van de provincie NH aan de MRA absoluut meerwaarde biedt, mede vanwege de aanwezigheid van afgevaardigden in alle overlegstructuren MRA. Per inwoner geldt een bijdrage van € 1,57, dus dat is ook voor kleinere gemeenten haalbaar en in verhouding tot de opbrengsten van de MRA voor de individuele gemeenten niet erg hoog, maar de discussie daarover moet gevoerd worden in de gemeenteraden. De verstedelijkingsstrategie wordt in de AV in algemene zin (governance, organisatie) besproken en daarbij wordt ook de eerder geleverde input betrokken, daarop zal de propositie gebaseerd zijn. De inhoudelijkheid van de verstedelijkingsstrategie komt aan de orde bij bespreking van de portefeuilles van de individuele gedeputeerden in de commissies.

295

300

De **voorzitter** rondt de discussie af.

305 7. B-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)

7.a. Kadernota IPO

310 Toelichting: Op 14 april 2022 heeft het IPO bestuur ingestemd met het voorstel om de concept-kaderbrief vrij te geven voor bespreking met PS. De status van concept is daarmee vervallen. Vorig jaar heeft de commissie bij de technische briefing over de begroting van het IPO aangegeven de Kaderbrief van het IPO als opmaat naar de begroting te willen bespreken.

315 Statenlid **Dulfer** (GL) vraagt of de kaderbrief in de inhoudelijke commissies is besproken en zo niet, dan het verzoek om dit in de toekomst voor alle commissies te agenderen. Dan over de rol van de provincie in relatie tot het nieuwe Regeerakkoord en de rol van de provincie in de ruimte en de in de kaderbrief vermelde verticale en horizontale rolverdeling tussen Rijk en provincies en de gevolgen voor de komende jaren. Komt er meer Rijksbeleid met als gevolg meer uitvoering van dit beleid door de provincie? Dat kan tot gevolg hebben dat er de komende jaren minder vraag is naar beleids- en meer vraag naar uitvoeringsondersteuning. In hoeverre is het regeerakkoord vertaald in de kaderbrief en wat verwachten GS?

320 Dhr. **Klein** (CU) ondersteunt de grote lijnen van de kaderbrief en de focus op grote transitie zoals meer woningen, klimaat- en energieopgaven en aanpak stikstof in de natuur om het Rijk te ondersteunen. De CU is fel tegen de voorzichtige suggestie van mogelijke bezuinigingen op cultuur, dit signaal is echt verkeerd. Toekomstperspectief voor de sector is nog steeds urgent en actueel. Een toekomstbestendig bibliotheekstelsel en cultuureducatie blijven belangrijke thema's waarbij de provincie financieel ondersteunt.

330 Mw. **Van Meerten** (VVD) sluit zich aan bij de CU en de opmerkingen over cultuur. Tijdelijke verschuivingen met het oog op de 3 transitie zijn acceptabel, maar deze mogen niet ten koste gaan van cultuur.

335 Mw. **Kuipers** (CDA) sluit zich hierbij aan. Hoe zien GS de focus op de 3 transitie in de openbare ruimte en de hiermee samenhangende verschuivingen? Wordt bij deze kaderbrief reeds uitgegaan van nieuwe vormen van samenwerking richting 2023 en de volgende Statenperiode? De autonome verhoging wordt veroorzaakt door de opheffing van faunaschade en indexering, daar hebben PS geen invloed op.

340 Statenlid **Kostiç** (PvdD) heeft 4 opmerkingen. De koppeling tussen de klimaat- en biodiversiteitsopgave ontbreekt, dit kan veel concreter ook richting de uitwerking. Het zou mooi zijn als ook in de beleidsstukken van IPO meer aandacht wordt gegeven aan natuur, faunabeheer, klimaat en landbouw en dierenwelzijn en dat meer budget wordt ingezet voor niet-dodelijke maatregelen in conflicten tussen mens en dier.

345 Mw. **De Groot** (SP) vraagt hoe de PvdD aankijkt tegen het inzetten van wolven om het probleem van te veel herten op te lossen.

350 Statenlid **Kostiç** (PvdD) waardeert de meerwaarde van de wolf voor de natuur en de biodiversiteit in algemene zin, dus daar mag meer ruimte aan gegeven worden op voorwaarde van een goede voorlichting over bescherming van wolven door boeren. In de economie is een transitie nodig van traditioneel economisch denken naar een focus op brede welvaart, maar dat komt nauwelijks terug in de tekst. Hoe kan IPO bijdragen aan het vergroten van de brede welvaart, het bevorderen en vergroten van ecosystemen van maatschappelijk verantwoord ondernemen, eventueel gekoppeld aan de samenhangende investeringsstrategie en afspraken tussen provincie, Rijk en MBK voor een breed innovatief MKB? De kwaliteit OV blijft een belangrijk thema, daarom moet IPO PS tijdig betrekken bij acties richting OV.

360 Dhr. **Kanik** (D66) is blij met de bespreking van de kaderbrief IPO. Het IPO zoekt naar haar rol met het oog op de provinciale rol in de ruimte en bij de 3 grote transitie, wonen, bereikbaarheid, stikstof, natuur, landbouw en klimaat en energie. Goed dat IPO onderzoekt hoe beter kan worden samengewerkt en hoe gezamenlijk beter kan worden opgetrokken richting het Rijk, maar dat geldt met name voor het logistieke en faciliterende deel en niet zozeer inhoudelijk, want de nieuwe manier van werken mag niet ten koste gaan van de democratische positie van PS. Wanneer deze positie wordt aangetast, dan is dit een no go. Hoe gaan GS dit in het proces borgen?

- 365 Statenlid **Dulfer** (GL) vraagt hoe D66 kijkt naar de algemene roep om meer regie door het Rijk, ook richting de provincies.
- Dhr. **Kanik** (D66) meent dat te strakke en knellende Rijksregels die leiden tot minder beleidsruimte voor de provincie, onwenselijk zijn. De organisatie van het IPO mag niet leiden tot een extra bestuurslaag
 370 wanneer er meerdere samenwerkingsverbanden worden opgetuigd. Welke rol speelt de provincie bij de interprovinciale digitale agenda? Is de datastrategie van NH een voorbeeld voor andere provincies of kan men van elkaar leren? Het commitment is *minstens* 35 TW duurzame energieopwekking en niet sec 35 TW, daarom het verzoek deze tekstuele fout te herstellen.
- 375 Dhr. **Carton** (PvdA) vindt het belangrijk dat bij de samenwerking de democratische controle van het IPO geborgd blijft, dat gebeurt onder andere door het openbaar maken van documenten van de BAC, dat wordt gewaardeerd. Er staat vermeld: "Met maximaal rendement inzet van middelen" terwijl het over de verdeling van mensen gaat, dat is vreemd. Er moet voldoende aandacht zijn en blijven voor de verschillen tussen flexwerkers, inhuur en medewerkers in vaste dienst.
- 380 Dhr. **Mangal** (DENK) vraagt welke activiteiten IPO uitvoert op het gebied van de energie- infrastructuur. Wat moet het extra personeel gaan doen in aanvulling op alle taken die door gemeenten, provincie en netwerkbeheerders al worden gedaan? Welke rol ziet het IPO voor zich die niet door de andere partijen wordt ingevuld? Bij wie komen de extra fte in dienst en door wie worden zij betaald?
- 385 Gedeputeerde **Stigter** benadrukt dat per 1 mei jl. de agenda's en verslagen van bestuur, BAC en AV openbaar zijn. Hij stelt voor om de inhoudelijke inzet van IPO in de verschillende inhoudelijke Statencommissies gedurende het jaar te bespreken. De focus van IPO ligt op 3 onderwerpen in aansluiting op de Rijksagenda: klimaat en energie, stikstof en de woningbouwopgave. De begroting van
 390 IPO is begrensd, daarom moeten de juiste keuzes gemaakt worden. De provincie is gebaat bij een sterke rol van het Rijk en met in het coalitieakkoord opgenomen stevige regievoering bij de woningbouwafspraken door provincie richting gemeenten, bij de energie-infrastructuur en uitvoering RES en het doorvertalen van stikstofdoelstellingen naar gebiedsgericht aanpak. Het Rijk neemt een rol in de integraliteit van ruimtelijke ordening, daarmee wordt gelijktijdig de rol van provincies versterkt.
- 395 Statenlid **Dulfer** (GL) vraagt of dit tot consequenties leidt in de verhouding van de begroting IPO voor beleidsondersteuning en het deel voor BIJ12 voor de uitvoering.
- Gedeputeerde **Stigter** meldt dat het niet zo hoeft te zijn dat wanneer het Rijk de regie pakt, de
 400 provincies meer voor de uitvoering aan de lat staan. In ieder geval is samenwerking door provincies efficiënter en goedkoper, maar dat betekent niet dat de rol van Bij12 in de komende tijd groter wordt. De kaderbrief is niet besproken in andere commissies, alleen bij EFB vanwege het financiële aspect. Wel is het goed om de inhoud in de diverse commissies te bespreken. De uitgaven voor cultuur blijven gelijk, deze nemen niet toe. In de volle breedte wordt de begroting geprioriteerd op de 3 grote transities, maar
 405 niet alleen ten koste van cultuur. Niettemin is men kritisch op de cultuuropgave IPO, omdat de gezamenlijke aanpak tot op heden niet erg lonend is geweest.
- Dhr. **Klein** (CU) merkt op dat PS niet echt zicht hebben op de inzet van IPO en de effectiviteit, graag meer toelichting hierop. Er wordt in de kaderbrief gevraagd of de provincies bereid zijn om de focus op
 410 de 3 transities te vertalen naar een mogelijke verschuiving van de personele inzet van cultuur naar de intensiveringen. Deze verschuiving mag niet onopgemerkt blijven, vandaar graag een toelichting op de vraag of de inzet op cultuur momenteel niet goed is.
- Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat een bezuiniging op cultuur niet aan de orde is. Er is een
 415 meerjarenplanning voor cultuur opgesteld en die blijft gehandhaafd, die wordt niet verhoogd. Maar indien bezuinigd moet worden vanwege de 3 transities, dan zal in de volle breedte worden gekeken, tenzij de provincies bereid zijn om de begroting te verhogen en daar lijkt geen sprake van te zijn.
- Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt of effectiviteit als criterium geldt.
 420
- Gedeputeerde **Stigter** meldt dat de provincies de gezamenlijke inzet van groot belang vinden vanwege de grote toegevoegde waarde, maar dan eerder bij de lobby voor wet- en regelgeving dan bij zaken waar verdelingsvraagstukken een rol spelen. Dan kiezen de provincies vaak voor het eigen belang.
- 425 Statenlid **Kostiç** (PvdD) constateert dat meer geld wordt besteed aan stikstof, maar is dit wel de juiste weg? Zij stelt voor om deze gelden te besteden aan versnelling van de transitie van de landbouw. Is hierover gesproken?

430 Gedeputeerde **Stigter** meldt dat een bredere aanpak van het stikstofprobleem in het landelijk gebied wordt voorgesteld, waarvan klimaat- en waterkwaliteit onderdeel zijn, omdat enkel het aanpakken van stikstof in een specifiek gebied onvoldoende resultaten geeft. De koppeling van biodiversiteit en klimaat komt terug in het programma voor het landelijk gebied. Er verandert niets aan het democratische gehalte van PS, alleen aan PS wordt verantwoording afgelegd. Hij verzoekt de commissie om wanneer een aantal partijen vraagt om bepaalde accenten te leggen, na te gaan of de meerderheid deze voorstellen ondersteunt.

435 Statenlid **Kostiç** (PvdD) begrijpt het verzoek aan de commissie om bij meerderheid bepaalde verzoeken te ondersteunen, maar GS hebben een mandaat op basis van beleidsstukken toegekend gekregen. Zij verzoekt BIJ12 het onderzoeksbudget voor fauna meer in te zetten voor het toepassen van niet-dodelijke middelen voor dieren.

445 Gedeputeerde **Stigter** vraagt de commissie hoe breed deze oproep wordt ondersteund, dat verneemt hij graag alvorens een toezegging te doen. De brede welvaartsbenadering is het vertrekpunt van de provincie. De gedeputeerde neemt deel aan de kopgroep Digitalisering waar men veel van elkaar leert. De meeste provincies hebben een datastrategie en Noord-Holland heeft naast inzet op de kansenkant, meer het accent gelegd op het ethische dilemma van digitalisering en veiligheid. Dat komt nu ook terug bij andere provincies. In dit kader wordt aangesloten bij het voorbeeld van Noord-Brabant dat verbindingen legt met bedrijven en in Brussel aan het lobbyen is. Het uitgangspunt van de RES is minimaal 35 TW, dat is het uitgangspunt, dus zo nodig wordt de tekst aangepast. De flexibele schil van 450 IPO is heel groot, vanwege de projectmatige structuur en tijdelijke klussen. De kwetsbaarheid van een dergelijke keuze omdat er veel kennis uit de organisatie verdwijnt na afronding van projecten, is een aandachtspunt. De energie-infrastructuur is op dit moment in geheel Nederland een probleem, maar het meest knellend in NH. In IPO-verband wordt ingezet op het formuleren van de juiste randvoorwaarden van de formele rol van IPO. Daarna wordt een gesprek gepland met de minister over de 455 randvoorwaarden. NH heeft de grootste kennis opgebouwd en wordt nauw betrokken bij dit thema.

Gedeputeerde **Pels** benadrukt dat het IPO bij de besteding van middelen inzet op maximale effectiviteit, dat uitgangspunt kan leiden tot bezuinigingen op bepaalde thema's om geld vrij te maken voor andere taken. Qua bibliotheken hebben de provincies een wettelijke taak, daarom wordt met het Rijk en 460 gemeenten samengewerkt en ingezet op het bedienen van de gehele keten. Dat geldt ook voor erfgoed, een belangrijke taak voor alle provincies. Qua cultuureducatie en algemeen cultuurbeleid bestaan grote verschillen tussen provincies. Een aantal provincies functioneert als een soort supergemeente, maar NH kijkt hier anders naar en zet in op herverdeling van middelen. De lobby is er met name op gericht om tegemoet te komen aan alle specifieke verschillen in de provincies, maar het is 465 de vraag of dit altijd voldoende effectief is. Van deze individuele focus door provincies mag voor de gedeputeerde een heroverweging plaatsvinden.

Tweede termijn

470 Dhr. **Carton** (PvdA) steunt het verzoek van de PvdD over het toepassen van niet-dodelijke middelen. Mw. **De Groot** (SP) sluit zich hierbij aan.

Mw. **Kuiper** (CDA) meent dat constant moet worden gemonitord of op de meeste effectieve wijze wordt geacteed, dat is een permanent proces. Inhoud en financiën lopen nu door elkaar in de discussie. Hoe 475 ziet het proces eruit? Graag een toelichting op de initiatieven voor nieuwe samenwerkingsvormen richting 2023.

480 Statenlid **Dulfer** (GL) vraagt hoe in het proces wordt geborgd dat de inhoudelijke thema's op de juiste plaats worden besproken, want nu wordt in EFB gesproken over dierenwelzijn en OV.

Dhr. **Klein** (CU) sluit zich aan bij het CDA, men moet zich altijd afvragen of de inzet effectief is. De oproep van de PvdD om het economische beleid te richten op brede welvaart en inzet van niet-dodelijke middelen wordt ondersteund, mits ook wordt ingezet op preventie.

485 Mw. **Van Meerten** (VVD) ondersteunt het CDA.

490 Statenlid **Kostiç** (PvdD) dankt voor de toezeggingen: de koppeling van klimaat en biodiversiteit en economie en brede welvaart en het stimuleren van het ecosysteem van MVO. Goed dat het voorstel om het geld dat nu aan faunaonderzoek wordt besteed, meer in te zetten voor de niet-dodelijke middelen, wordt ondersteund.

Dhr. **Kanik** (D66) heeft een ordevoorstel. Hij stelt voor de kaderbrief IPO voortaan voor alle commissies te agenderen.

495 Gedeputeerde **Stigter** meldt dat de kaderbrief enkel voor EFB is geagendeerd omdat het een financieel
thema betreft. Dat geldt t.z.t ook voor de IPO-begroting. Daarom heeft hij al eerder voorgesteld om in
elke commissie de relevante inhoudelijke onderwerpen en ontwikkelingen dienaangaande gedurende
het jaar te bespreken, mede aan de hand van de bac agenda's en verslagen, zodat input kan worden
500 gegeven aan de betreffende portefeuillehouder. Alle relevante punten van de commissie worden
ingebracht in de vergadering van het bestuur in juni. Op de 3 transities – stikstof/waterkwaliteit, natuur
en klimaat en woningbouw – wordt gezocht naar een andere manier van samenwerken, want bij het
realiseren van deze opgaven spelen ook andere partijen, zoals waterschappen, een belangrijke rol,
aangezien de doorvertaling van de richtinggevende Rijksdoelen plaatsvindt op lokaal niveau in de
gebiedsprogramma's. Het Rijk gaat dit samen met provincies en waterschappen faciliteren door de
505 oprichting van een regie-organisatie landelijk gebied. Voor woningbouw per segment denkt het Rijk
aan taakstellingen per provincie en stelt hiervoor middelen beschikbaar, zodat ook een bepaalde vorm
van samenwerking ontstaat.

Mw. **Van Meerten** (VVD) constateert een meerderheid in de commissie voor de verschuiving van
510 middelen voor fauna naar de inzet van niet-dodelijke middelen. Wat neemt de gedeputeerde mee
richting het IPO?

Gedeputeerde **Stigter** neemt het signaal mee dat een aantal partijen van mening is dat dit belangrijke
515 element in de kaderbrief ontbreekt.

Gedeputeerde **Pels** vindt cultuureducatie een gezamenlijk belang van alle provincies en gemeenten. Er
moet worden getracht om een uitspraak te verkrijgen over het opheffen van de tijdelijkheid van het
beschikbare budget voor cultuureducatie (dat jaarlijks opnieuw moet worden goedgekeurd) en dit een
structureel karakter te geven. De inhoud en uitvoering van cultuureducatie is aan de individuele
520 provincies.

8. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn.

525 9. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa
(EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

9.a. Economie: Brief GS aan PS inzake toezegging snel internet buitengebied
Voorstel voor behandeling en toelichting: Bij de bespreking van de Midterm review van het
530 coalitieakkoord heeft de commissie gevraagd dit onderwerp te bespreken. GS sturen een stand van
zakenbrief en stellen voor om de markt voorlopig haar werk laten doen en te helpen waar dat kan en
ondertussen te wachten op de ontwikkelingen vanuit het Rijk. De commissie kan de brief onderling
maar ook met de gedeputeerde bespreken en reageren op het voorstel van GS.

535 Dhr. **Heijnen** (CDA) vraagt welk aantal van de 18.000 adressen in de restopgave buitengebied
resteren. Hoeveel kost het om deze laatste groep aan te sluiten?

Dhr. **Klein** (CU) is het eens met de inzet op de restopgave buitengebied en met het in kaart brengen
van oplossingsscenario's, maar wat is het vervolg van deze scenario's? Hopelijk is dat maximale inzet
540 op het bijdragen aan het opheffen van de knelpunten. Kan de gedeputeerde dit toezeggen?

Mw. **Van Meerten** (VVD) benadrukt dat de ondernemers in de groep van 18.000 ook snel aangesloten
worden. Kan de provinciale inzet verhoogd worden?

545 Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt welk deel van de oorspronkelijke opgave nog resteert en wat door GS
ondernomen wordt om dit knelpunt snel op te lossen in plaats van dit over te laten aan de markt. Het is
een publieke taak om te voorzien in deze noodzakelijke infrastructuur voor snel internet, vergelijkbaar
met het namens de overheid aanleggen van asfalt ten behoeve van vele gebruikers. Hoe denken GS
hierover?

550 Mw. **Gonggrijp** (D66) sluit zich aan bij de gestelde vragen van het CDA. Het is logisch om aan te
sluiten bij de plannen van het Rijk, maar dit mag niet leiden tot vertraging. Worden PS dit jaar
geïnformeerd over de voortgang?

555 Dhr. **Mangal** (DENK) beschouwt snel internet als eerste levensbehoefte. Daarom moet de restopgave snel worden weggevoerd.

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat van de 18.000 adressen in het buitengebied er 3.000 resteren. Op bedrijventerreinen gaat het om iets minder dan 300 adressen. In de resterende 3.000 adressen zijn twee categorieën te onderscheiden. Marktpartijen die al eerder geïnteresseerd waren voor de eerste categorie, hebben zich teruggetrokken vanwege allerlei knelpunten in het buitengebied, als voorbeeld wordt genoemd Zaanstreek Waterland. Voor dit deel zal de provincie zich samen met gemeenten en de Stichting Digitale Bereikbaarheid gaan inzetten en na het oplossen van de grootste knelpunten worden commerciële partijen opgeroepen voor het laatste traject. Voor een aantal gebieden in de kuststrook bestaat helemaal geen interesse bij marktpartijen. Daarom wordt voorgesteld om eerst af te wachten of de motie Van Dijk in de Tweede Kamer leidt tot het beschikbaar stellen van voldoende middelen om de laatste echt witte vlekken op te lossen, want het kost in totaal ongeveer € 11 en € 31 miljoen voor de provincie (een paar duizend euro per adres). Nadat het besluit van de Tweede Kamer bekend is geworden, zullen PS geïnformeerd worden. Op dat moment kan een inschatting gemaakt worden van de tijd die nodig is voor afronding van het project waarna alle inwoners in de provincie aangesloten zijn op snel internet.

Tweede termijn

575 Dhr. **Heijnen** (CDA) verzoekt GS om de commissie regelmatig een update te geven van de ontwikkelingen bij het Rijk.

Gedeputeerde **Zaal** zal een brief sturen of een mondelinge mededeling doen. Mocht er meer geld nodig zijn, dan komen GS terug bij PS.

580 10. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** meldt dat er geen vragen zijn.

585 11. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

11.a. Discussienotitie laaggeletterdheid van de PvdA

Dhr. **Wagelaar** (PvdA) heeft de volgende bijdrage. Sommige mensen zijn laaggeletterd. Dit betekent dat ze moeite hebben met lezen, schrijven of rekenen. Hierdoor is het moeilijk om bijvoorbeeld berichten van de provincie te begrijpen. Soms vinden deze mensen digitale dingen moeilijk, zoals computers en telefoons. Dit maakt het lastig om bijvoorbeeld belastingaangifte te doen. Laaggeletterde mensen hebben minder vaak werk. De provincie Noord-Holland kan laaggeletterde mensen misschien meer helpen. Andere provincies doen namelijk al meer dingen tegen laaggeletterdheid. De PvdA wil dit bespreken in het bestuur van de provincie, PS. Daarvoor is een notitie opgesteld met meer informatie en ideeën over het onderwerp. Wat kan de provincie doen? De provincie is een laag tussen de gemeenten en het Rijk. Daarom is het niet precies duidelijk wat provincies kunnen doen. Provincies moeten dit dus zelf bepalen. Wat doet de provincie nu? De provincie helpt nu al bibliotheken. Bibliotheken zijn belangrijk bij het oplossen van laaggeletterdheid. Ook helpt de provincie bedrijven en mensen die werk zoeken. Dit heeft ook te maken met laaggeletterdheid, want mensen vinden makkelijker werk als ze goed kunnen lezen en schrijven. Hieronder staan voorbeelden van wat de provincie extra kan doen: gemeenten helpen met de dingen die zij doen; geld geven aan de gemeenten voor de dingen die zij doen; bedrijven helpen met personeel leren lezen en schrijven; als provincie zelf duidelijke taal gebruiken en zorgen dat mensen meer informatie krijgen over laaggeletterdheid.

605 Mw. **Kuiper** (CDA) geeft complimenten voor de notitie, waarin de knelpunten goed verwoord zijn. Goed om aansluiting te zoeken bij de acties van het Rijk en gemeenten en hier versterking aan te bieden. Voorgesteld wordt dat GS nagaan wat andere provincies doen zodat kan worden aangesloten. Mogelijk kunnen via de arbeidsmarktcomponent van IPO namens de provincies gezamenlijk acties worden ondernomen, want in alle provincies vormt laaggeletterdheid een probleem.

610 Dhr. **Hoogervorst** (SP) dankt voor de heldere notitie. Hoe ziet de PvdA een mogelijke aanscherping van de focus van PS? Als eerste zouden de oorzaken van laaggeletterdheid aangepakt moeten worden. Hoe denkt de PvdA hierover?

615 Dhr. **Klein** (CU) geeft complimenten voor de notitie die in begrijpelijke taal is opgezet. Goed om GS te verzoeken de uitvoerbaarheid van alle voorgestelde acties te onderzoeken, hierbij dient ook de digitale toegankelijkheid betrokken te worden.

- 620 Mw. **Gonggrijp** (D66) dankt voor de notitie en geeft complimenten voor het heldere document. Het is primair een probleem voor Rijk en gemeenten, dus de provincie moet niet het eigenaarschap naar zich toetrekken, wel kan zij bijdragen aan het realiseren van verbindingen in de netwerken en monitoren welke resultaten zijn behaald met alle tot op heden ingezette acties zoals bij ProBiblio.
- 625 Dhr. **Mangal** (DENK) dankt de PvdA voor de heldere en relevante notitie. In Amsterdam is uitgebreid gesproken over laaggeletterdheid met name voor Nederlanders die Nederlands als tweede taal hebben. Daarom is gepleit voor onderwijs in de eerste taal, want uit onderzoeken blijkt dat een beter begrip van de moedertaal leidt tot een betere beheersing van Nederlands als tweede of als eerste taal. Met deze wetenschap moet aan de slag worden gegaan. In Amsterdam worden bibliotheken in wijken waar
- 630 achterstand bestaat bij het taalonderwijs, gesloten en dat leidt tot een nog grotere druk op het versterken van de leescultuur. Is de provincie het juiste gremium om zich hiervoor in te zetten? De provincie kan zich wel inzetten om gemeenten financieel te ondersteunen om dit probleem aan te pakken.
- 635 Mw. **Van Meerten** (VVD) dankt voor de notitie. Zij sluit zich aan bij het voorstel om te zoeken naar oplossingen binnen de bestaande provinciale initiatieven, zoals betere ondersteuning van ProBiblio. Misschien moet het budget voor ProBiblio verhoogd worden, wellicht in het nieuwe coalitieakkoord? Welke mogelijkheden zien GS?
- 640 Statenlid **Dulfer** (GL) dankt de PvdA voor de notitie. Wat is de oorzaak van laaggeletterdheid en hoe kan laaggeletterdheid voorkomen worden? Het gaat overigens met name om mensen met Nederlands als eerste taal. Wat is het effect van 4 jaar ondersteuning van ProBiblio? Welke verdere opties zijn er mogelijk binnen de rol van de provincie?
- 645 Statenlid **Kostiç** (PvdD) geeft complimenten aan de PvdA voor de notitie. De provincie heeft zeker een rol bij het oplossen van dit urgente probleem, maar eerst moet worden bepaald hoe die rol het beste kan worden vormgegeven, als eerste bij preventie.
- 650 Gedeputeerde **Pels** geeft complimenten voor het agenderen van dit belangrijke onderwerp. Met de huidige beschikbare middelen voor ProBiblio kan eenzelfde onderzoek als in Zuid-Holland uitgevoerd worden. In dit kader wordt benadrukt dat het budget voor ProBiblio niet geïndexeerd wordt, hetgeen in feite een bezuiniging is. Het budget is voldoende voor de wettelijke taken, maar het is te klein om andere accenten te leggen bij taken en doelstellingen, zoals het tegengaan van laaggeletterdheid. Eerst moet duidelijk zijn welke maatregelen daadwerkelijk resultaten opleveren om de problemen in de provincie te verminderen. Zij zegt toe een verkenning uit te laten voeren naar de mogelijkheden (inzet van ProBiblio, de motie van PS over het hanteren van taalniveau B1 in de eigen communicatie en arbeidsmarkt), maar wel binnen deze kaders. Het is duidelijk dat een klein bedrag niet voldoende zal zijn, maar wellicht kan bij de begroting 2023 of het coalitieakkoord een hoger budget beschikbaar gesteld worden. Het inzetten van het EHDF heeft niet haar voorkeur, aangezien dit een opdracht van PS betreft waarvoor specifieke doelstellingen zijn geformuleerd.
- 660 Gedeputeerde **Zaal** ziet ook een link met onderwijs en de arbeidsmarkt. De provincie zet in op technisch en technologisch onderwijs voor de arbeidsmarkt, voor met het oog op de energietransitie, want daar bestaan enorme personeelstekorten en daar liggen veel kansen voor laaggeletterde mensen. Men werkt samen met alle stakeholders in het Manifest waarvan inclusiviteit een onderdeel is. Hierover dient met alle partners overlegd te worden. Een aantal regio's heeft een taalakkoord afgesloten, een dergelijk initiatief kan ook voor andere arbeidsmarktregio's interessant zijn. De bibliotheken zijn hierbij aangesloten. In het kader van motie 42 is laaggeletterdheid een belangrijk thema.
- 670 Dhr. **Wagelaar** (PvdA) dankt voor alle steun. Uit veel onderzoeken blijkt dat op preventief gebied (bij het basis en voortgezet onderwijs) meer gedaan kan worden, daar blijft veel liggen, maar daar heeft de provincie niet echt een rol. Gemeenten zetten in op een gezinsaanpak om laaggeletterdheid te bestrijden, hoewel erkend wordt dat niet alle laaggeletterden in staat zijn om zich te verbeteren. Goed om na te gaan waar de provincie daadwerkelijk een bijdrage kan leveren en toegevoegde waarde kan bieden. Op het gebied van tweetaligheid en onderwijs in de tweede taal – een verantwoordelijkheid van het Rijk en gemeenten – gebeurt al veel. Een budgetverhoging van ProBiblio is de moeite waard om te onderzoeken, want nu staat de provincie onderaan het lijstje met bijdragen per inwoner aan ProBiblio. Goed dat GS hebben toegezegd om alle mogelijkheden te onderzoeken, inclusief de provinciale regie en coördinatie van bestaande initiatieven. Het is moeilijk om concreet de resultaten aan te geven van de reeds ingezette provinciale acties, hoewel de directe effecten nog moeten blijken. De inzet bij bibliotheken is groot, hoewel de financiën achterblijven of dat subsidie wordt verleend enkel op projectbasis.
- 680

Dhr. **Mangal** (DENK) vraagt hoe mensen die laaggeletterd zijn, benaderd en bereikt kunnen worden. Op de website van ProBiblio moet je echt op verschillende pagina's zoeken naar het woord 'laaggeletterdheid'. ProBiblio voert enkel metingen uit naar laaggeletterdheid en onderneemt – voor zover uit de website blijkt – geen concrete verbeteracties.

Gedeputeerde **Pels** zal in de verkenning meenemen welke regie- en coördinerende rol de provincie kan spelen bij het faciliteren van gemeentelijke regelingen. De resultaten zullen na de zomer voorgelegd worden. Voorgesteld wordt om mogelijk budget voor laaggeletterdheid mee te nemen in het volgende coalitieakkoord en niet in de begroting voor 2023. Dan is er meer tijd beschikbaar om het thema goed uit te diepen en uit te werken. Hoe denkt de PvdA hierover?

Gedeputeerde **Zaal** bevestigt dat de uitvoering van het taalakkoord door bedrijfsleven, onderwijs en gemeenten wordt waargenomen. Wel kan de provincie faciliteren en verbinden om taalakkoorden in diverse arbeidsmarktregio's aan te gaan. Iedereen moet zich bewust zijn van het feit dat geletterdheid onderdeel vormt van het arbeidsmarktbeleid.

Dhr. **Wagelaar** (PvdA) meldt dat communicatie met mensen die laaggeletterd zijn, vooral dient plaats te vinden in de wijken en met 'warm' doorverwijzen door huisartsen bijvoorbeeld. Het is prima om de financiën mee te nemen bij het volgende coalitieakkoord, zodat er een grondig onderzoek kan plaatsvinden.

11.b. Motie 42: Brief GS aan PS inzake vervolg Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds
Toelichting: PS wordt geïnformeerd over de voortgang, de resultaten en het vervolg van het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds (EHDF). De voortgang betreft een overzicht van de genomen maatregelen, de nog vast te stellen maatregelen en een globaal overzicht van de financiën. Het vervolg van het EHDF wordt beschreven in het licht van de oorspronkelijke uitgangspunten van motie 42, de nog resterende middelen en de focus op uitvoering van wat is ingezet.

Dhr. **Heijnen** (CDA) heeft destijds bij motie 42 als enige oppositiepartij met name aandacht gevraagd voor verduurzaming maatschappelijk vastgoed (sportkantines, buurthuizen en culturele instellingen), omdat de provincie hier echt meerwaarde kan bieden. Goed te constateren dat deze regelingen (uitvoeringsregeling verduurzaming sportlocaties en ontzorging maatschappelijk vastgoed) het meest succesvol zijn gebleken. Voor dorps- en buurthuizen wordt een regeling van € 2 miljoen in het leven geroepen, met name vanwege de huidige hoge energielasten en de noodzaak van isolerende maatregelen. Het voorstel van GS om te focussen op de uitvoering en vooralsnog geen middelen in te zetten voor de derde tranche wordt ondersteund, maar mocht het geboekte succes gecontinueerd worden, zijn GS dan bereid de regelingen financieel uit te breiden? Zijn GS voldoende flexibel om de fondsen ook in te zetten met het oog op de gevolgen van de oorlog in de Oekraïne?

Dhr. **Carton** (PvdA) is blij met de focus op de uitvoering en een pas op de plaats te maken met de derde tranche. Zijn de huidige hoge energieprijzen die een relatie hebben met de duurzame gebouwde omgeving, een goede basis om het fonds voort te zetten? Hoe denken GS hierover? PS bepalen de inzet van het fonds, hoe denken GS over het aanbrengen van verschuivingen in de besteding?

Mw. **Van Meerten** (VVD) ondersteunt de focus op de uitvoering en het voorstel om te wachten met de derde tranche. Aan welke termijn denken GS? Wordt gedacht aan mogelijke verscherping van de focus? Hoe ziet het proces van betrokkenheid van PS eruit? Zijn er al acties genomen met het oog op versnelling van het proces? Kan de revolverendheid van het fonds de volgende keer in het betreffende schema worden toegelicht?

Dhr. **Klein** (CU) ondersteunt de keuze van GS om een pas op de plaats te maken en sluit zich aan bij de focus op de bebouwde omgeving vanwege het grote effect van de inzet van middelen. Hoe zien GS het vervolgtraject en besluitvorming over het eventueel beëindigen of voortzetten van het fonds? Is dat aan de volgende coalitie of wordt voor de lange termijn een reservepotje ingesteld?

Statenlid **Dulfer** (GL) vraagt of de lagere realisatiegraad veroorzaakt wordt door het snelle economische herstel na corona of doordat procedures en processen niet altijd goed verlopen. GS constateren een faseverschil tussen het invullen, vaststellen en uitvoeren van maatregelen, terwijl een snelle besteding van middelen cruciaal is. GS overwegen het fonds te gebruiken voor de urgente verduurzamingsopgave, maar de scope van het fonds was de herstelopgave in combinatie met verduurzaming. Dreigt het op deze manier een verbreed verduurzamingspotje te worden? Misschien kan de scope beter gelegd worden op de huidige energiecrisis en op de noodzaak van verduurzaming en energiebesparing.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) vraagt of volgens GL meer moet worden ingezet op herstel van de economie en niet op verduurzaming.

750 Statenlid **Dulfer** (GL) antwoordt dat verduurzaming bovenaan de agenda staat, maar er moet zuinig en transparant worden omgegaan met de beschikbare fondsen en die moeten niet worden opgepot in allerlei reservefondsen.

755 Dhr. **Kanik** (D66) ondersteunt het voorstel van GS om de resterende middelen nog niet concreet toe te kennen op dit moment. Het is de juiste weg om door te gaan met verduurzaming van de gebouwde omgeving, hoewel ook het Rijk hiervoor beleid aan het opstellen is. Het zou zonde zijn als de provincie geld zou verspillen aan hetzelfde beleid. Er liggen nog meer kansen om de arbeidsmarkt voor de energietransitie te stimuleren, maar een groot knelpunt is de krapte op de arbeidsmarkt en daar moet de provincie meer aandacht aan geven, anders blijft er veel geld op de plank liggen. Dit thema dient terug te komen in de derde tranche met daarbij een behoorlijke financiering.

765 Gedeputeerde **Pels** is uiteraard bereid om snel te schakelen indien nodig, maar dan dient wel een integraal proces gevolgd te worden conform de P&C-cyclus. Op dit moment wordt een evaluatie uitgevoerd van het fonds teneinde vast te stellen of de fondsen effectief worden ingezet en of aanpassingen in de regeling noodzakelijk zijn. Richting het einde van het jaar kan de regeling opnieuw worden uitgezet. Bij een grote vraag zullen ook andere regelingen opengesteld worden, dus er kan snel geschakeld worden. De lage realisatiegraad hangt samen met het feit dat met dit fonds voor een totaal nieuwe werkwijze is gekozen en het had enige tijd nodig alvorens de regeling tot goede uitvoering kwam. De urgentie van het fonds is enigszins achterhaald door het snelle herstel van de economie, 770 daarom moet dat niet meer als reden worden genoemd want het algemene beeld is goed. Anderzijds nemen de problemen van de verduurzamingsopgave sneller toe door de oorlog in de Oekraïne. De aanleiding van het fonds is in feite gewijzigd, maar de urgentie van de opgave is onverminderd groot. Voorgesteld wordt om vanwege de huidige grote onzekerheden in het najaar met elkaar in gesprek te gaan over de stand van zaken van de bestedingen waarbij de wijze van financiering van onderdelen 775 helder in het schema wordt opgenomen. Over hoe de € 47 miljoen precies wordt ingezet met allerlei huidige en binnenkort uit te zetten regelingen en hoe GS naar de derde tranche kijken en de noodzaak om deze wel of niet verder uit te werken, besluiten PS. Van de lopende regelingen heeft enkel de cultuurregeling een revolverend karakter, dat is totaal € 3 miljoen.

780 Dhr. **Klein** (CU) stelt voor om het fonds te sluiten want de noodzaak van het economisch herstel is vervallen. Bij iedere begroting kunnen nieuwe investeringen worden bedacht. Een reservepotje instellen voor grote opgaven is niet zuiver.

785 Dhr. **Heijnen** (CDA) sluit zich hierbij aan. Het geld werd beschikbaar gesteld voor het opvangen van de gevolgen van corona en dat mag niet plotseling een andere bestemming krijgen. Waar wel een link bestaat met het fonds en regelingen succesvol zijn, dan kunnen deze gecontinueerd worden met het oog op de oorspronkelijke opdracht van motie 42.

790 Statenlid **Dulfer** (GL) sluit zich hierbij aan. Hij kijkt uit naar het gesprek in het najaar omdat er dan een beter beeld bestaat. De verwachting is dat de komende maanden uitgekilde organisaties alsnog gaan vallen door de hoge energieprijzen en de gevolgen van de oorlog in de Oekraïne.

Dhr. **Kanik** (D66) sluit zich hierbij aan. Eerst moest duidelijk zijn of de coronacrisis echt voorbij is.

795 Gedeputeerde **Pels** vraagt aandacht voor de bestaande onzekerheden, het is niet duidelijk hoe corona zich in het najaar gaat ontwikkelen. Als het fonds nu afgesloten wordt, dan moet er straks misschien weer een nieuw fonds ingericht worden. In het gesprek in het najaar kunnen PS een uitspraak doen over de derde tranche en kunnen richting de coalitieonderhandelingen nadere afspraken gemaakt worden. Het voorstel zal uiteraard gericht zijn op verduurzaming van de gebouwde omgeving en 800 culturele en maatschappelijke sectoren.

805 11.c. Brief GS inzake procedurevoorstel naar aanleiding van QuickScan begrotingsproces GS hebben een format opgesteld dat PS kunnen gebruiken bij het formuleren van voorstellen om wijzigingen aan te brengen in de provinciale begroting. Dit format is opgesteld naar aanleiding van de toezegging van GS in het BOT-overleg QuickScan begroting van 21 maart jl.

Dhr. **Hartog** (VVD) stemt in met het voorstel.

810 Mw. **Kapitein** (D66) vindt het een goed format. Het zal meer tijd kosten voor PS om voorstellen te formuleren, daarvoor zal dan voldoende ambtelijke ondersteuning beschikbaar moeten zijn.

- 815 Dhr. **Heijnen** (CDA) stemt in met het format, maar sluit aan bij D66, deze wijze noodzaakt tot extra ambtelijke ondersteuning. Wel het verzoek om schattingen van bedragen toe te staan, omdat het moeilijk is om concrete bedragen te noemen. Vraag 3, onderdeel b: past het voorstel bij de rol van de provincie bij het onderwerp? Daarover wordt wisselend gedacht, maar er moeten wel verschillende keuzes gemaakt kunnen worden los van de afspraken in het coalitieakkoord en de kerntaken. Nu lijkt het erop dat als bij vraag 3 'nee' wordt ingevuld, het voorstel bij voorbaat kansloos is. Graag een aanpassing.
- 820 Dhr. **Carton** (PvdA) erkent de noodzaak voor meer ondersteuning van PS. Hoe wordt hiermee omgegaan richting kaderbrief en de volgende begroting?
- 825 Dhr. **Klein** (CU) sluit zich aan bij de gemaakte opmerkingen. Het format sluit aan bij het afwegingskader van GS, maar PS maken soms andere afwegingen over voorstellen. Die vrijheid moet mogelijk blijven.
- 830 Statenlid **Kostiç** (PvdD) sluit zich aan bij vorige sprekers. Heeft de doelgroep gevraagd om de specifieke inzet, vraag 5. De doelgroep kan niet altijd vragen om inzet, als het gaat om dieren, toekomstige generaties of inwoners elders op de wereld. Wellicht kan de vraag geherformuleerd worden in: Is er nagedacht over de impact voor toekomstige generaties en inwoners in andere landen vanuit de brede welvaartsgedachte?
- 835 Gedeputeerde **Pels** erkent dat deze eerste ronde een soort experiment is waar veel van geleerd kan worden. Prima om een schatting van een bedrag op te nemen. Er zijn ook andere taken en beleid dan in het coalitieakkoord opgenomen, daarover besluiten PS bij meerderheid. Het kost dan wel meer tijd en energie dan wanneer voorstellen passen binnen het bestaande beleid. **Zij stelt voor een tekstwijziging op te stellen om inzicht te kunnen geven of voorstellen wel of niet aansluiten bij bestaand beleid en of er nieuw beleid moet worden opgesteld, want de kaderbrief betreft voorstellen voor de begroting voor het komende jaar. Er zal in het format een koppeling gelegd worden met de snelheid van uitvoering wanneer al iets vergelijkbaars wordt gedaan. De gedeputeerde zal een nieuw tekstvoorstel van het format voorleggen waarin de wensen van PS worden verwerkt.** Het zou fijn zijn om wanneer de kaderbrief in de commissies wordt besproken, voorstellen van PS gelijktijdig mee te nemen, zodat PS de prioriteiten kunnen bepalen en hierover een uitspraak kunnen doen. Dat komt de besluitvorming over de kaderbrief ten goede. In de PS-vergadering kunnen altijd nog moties worden ingediend. Hoe denkt de commissie over het voorstel van de PvdD?
- 840
- 845 De **voorzitter** stelt voor een extra vakje op het format aan te brengen voor het toevoegen van argumenten.
- 850 Statenlid **Kostiç** (PvdD) stelt voor deze vraag voor te leggen aan de commissie.
- Dhr. **Carton** (PvdA) vindt het onderdeel van de toelichting op het inhoudelijke voorstel. Hij betwijfelt of hier een extra vraag aan moet worden toegevoegd.
- 855 Mw. **Kapitein** (D66) sluit zich hierbij aan.
- Dhr. **Klein** (CU) vindt het niet opportuun om deze vraag aan het format toe te voegen, want dat gaat over voorstellen voor de begroting.
- 860 Dhr. **Hartog** (VVD) sluit zich hierbij aan.
- Dhr. **Mangal** (DENK) onthoudt zich van een oordeel.
- Dhr. **Hoogervorst** (SP) meent dat dit niet nodig is.
- 865 Statenlid **Dulfer** (GL) ondersteunt het voorstel van de voorzitter.
- Dhr. **Heijnen** (CDA) meent dat in de toelichting een aanvulling kan worden gegeven.
- 870 12. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
Gedeputeerde **Pels** stelt voor om de Perspectiefnota niet voor de zomer te behandelen, omdat de formulering dan heel algemeen zal zijn. Om voldoende informatie mee te kunnen geven ten behoeve van de verkiezingsprogramma's stelt zij voor om 2 technische briefings voor de zomer te organiseren om in te gaan op zaken waar de provincie invloed op heeft, zoals kapitaallasten en indexering en inzicht

875 te geven in de mogelijke keuzes. Na de zomer wordt dan de finale Perspectiefnota voorgelegd zodat allerlei huidige ontwikkelingen van het Rijk kunnen worden meegenomen.

De **voorzitter** meldt dat er voor de commissie al een aantal technische briefings gepland staan en er volgt nog maar een commissievergadering voor het zomerreces.

880 Gedeputeerde **Pels** kan een schriftelijke toelichting geven of alle informatie na de zomer voorleggen.

Mw. **Kapitein** (D66) is al begonnen met het schrijven van verkiezingsprogramma's en wanneer deze informatie pas bij de begroting wordt aangeboden, kan deze niet meer opgenomen worden. Misschien
885 kan een soort eerste conceptversie voorgelegd worden van de reeds beschikbare informatie?
Voorgesteld wordt om in de nieuwe PS-periode eerst een update van de Perspectiefnota te geven.

Gedeputeerde **Pels** zal in overleg met de griffie de juiste wijze van communicatie met PS afstemmen, maar de voorkeur gaat uit naar bespreking van de definitieve Perspectiefnota in de voorlaatste
890 commissievergadering voorafgaande aan de bespreking van de begroting.

13. Sluiting

De **voorzitter** dankt alle aanwezigen voor hun bijdragen en sluit de vergadering om 17.30 uur.
895